

Novela zákona vrací ženám možnost bojovat o odškodnění za protiprávní sterilizace

16.9.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Žádné srozumitelné vysvětlení a poučení o důsledcích operace se ženě z Krnova nedostalo. Až po zákroku jí strčili do ruky informovaný souhlas se sterilizací, kterou jí provedli. Papír podepsala. Kvůli tomu jí Ministerstvo zdravotnictví zamítlo žádost o odškodnění za protiprávní sterilizaci. Příběh této ženy nakonec dopadl dobře. Díky pomoci ombudsmana ministerstvo vyhovělo její nové žádosti a žena dostala 300 tisíc korun jako odškodnění. Nyní mají novou šanci i další oběti protiprávní sterilizace. Od půlky srpna mohou ženy díky novele zákona podávat znovu žádosti, které dříve ministerstvo zamítlo nebo řízení o nich zastavilo. Stejně tak dává šanci ženám, které dosud neměly odvahu o odškodnění požádat. Novela prodlužuje lhůtu pro podávání žádostí až do začátku ledna 2027.

„Prodloužení lhůty k podávání žádostí o odškodnění za protiprávní sterilizace by mohlo pomoci ženám, které po zamítnutí rezignovaly na další pokusy v novém správním řízení. To se týká například žen, které se na nás obrátily příliš pozdě, kdy už uplynuly lhůty pro podání rozkladu, správní žaloby anebo pro přezkumné řízení,“ vysvětluje ombudsman Stanislav Křeček. „Podání nové žádosti jim umožní navrácení do odškodňovacího řízení. Pokud ministerstvo novou žádost zamítne, ženy budou mít možnost se znovu odvolat, nebo podat žalobu,“ dodává ombudsman.

Jste obětí protiprávní sterilizace a ministerstvo nebo ministr zamítli Vaši žádost o odškodnění?

- Nejprve zjistěte, jestli ještě běží lhůta, kdy se můžete proti rozhodnutí odvolat (podat rozklad), nebo je ještě čas podat žalobu k soudu.
- Pokud již uplynula lhůta k podání rozkladu nebo žaloby, a Vy jste přesvědčena, že na odškodnění máte nárok, podejte novou žádost k Ministerstvu zdravotnictví.

Jste obětí protiprávní sterilizace a dosud jste o odškodnění nikdy nežádala? Máte možnost tak učinit až do 4. 1. 2027.

Co by měla žádost o odškodnění obsahovat?

- Jméno a příjmení, datum narození, adresa (trvalého bydliště i doručovací).
- Místo (nemocnice, porodnice) a datum, kde byla sterilizace provedena.
- Vylíčení podstatných skutečností a okolností týkajících se zákroku sterilizace (jak se události kolem zákroku odehrály).
- Návrh důkazů, které podporují vaše tvrzení. Můžete přiložit listiny, pokud je máte u sebe. Pokud ne, ministerstvo si zdravotnickou dokumentaci vyžádá samo u nemocnice, kterou uvedete v žádosti.
- Bankovní účet pro přijetí odškodnění.
- Podpis žadatelky.

Jaké důkazy můžete předložit?

- Důkazem může být zdravotnická dokumentace, ale také svědecké výpovědi, odborná vyjádření, znalecké posudky, zprávy ze šetření ombudsmana, deníky, kalendáře s poznámkami, dopisy apod.
- Bližší informace naleznete také na mzd.gov.cz/zadosti-o-odskodneni-protipravnych

„Opakovaně se na nás obrací oběti sterilizace zejména ze dvou důvodů. Jedním z nich je ten, že ministerstvo jejich žádost projednává mnohem déle, než jsou zákonné lhůty. Dalším důvodem jsou případy, kdy ministerstvo žádost zamítlo – těch jsme dosud řešili přibližně 50,“ dodává Křeček. Jeho zprávy o šetření ženy přikládají k novým žádostem, ale i k rozkladům a správním žalobám. Kritizuje v nich postup ministerstva i ministra. Už v desítkách případů ministerstvo přehodnotilo svůj právní názor a odškodnění ženám přiznalo.

Žádosti obětí sterilizace ministerstvo v minulosti odmítalo třeba kvůli tomu, že ženy nemohly doložit zdravotnickou dokumentaci. Ta byla v řadě případů skartovaná, ztracená nebo zničená (třeba působením přírodních vlivů). Ministerstvo se v prvním roce vyřizování žádostí odmítlo jinými důkazy zabývat. Žádosti automaticky zamítalo. To ombudsman i soudy opakovaně kritizovali. Křeček upozorňoval také na nedodržování šedesátidenních zákonných lhůt, které má ministerstvo na vyřizování žádostí. Nedostatečná a dlouhodobě nevstřícná komunikace ministerstva se ženami, které žádaly o odškodnění, ale i nulová snaha se dohodnout s ombudsmanem, ho vedla až k podání sankčního vyznění, které předložil vládě v září minulého roku.

- Případ ženy z Krnova - zpráva o šetření
- Podcast Na kávu s ombudsmanem na téma protiprávních sterilizací
- Pochybení ministerstva - Zpráva o šetření z vlastní iniciativy

https://www.ochrance.cz/aktualne/novela_zakona_vraci_zenam_moznost_bojovat_o_odskodneni_za_otipravni_sterilizace